

Kerkenbeleidsplan 2025

Toekomst van de parochiekerken en kapellen te
Wevelgem, Gullegem en Moorsele

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende kerkgebouwen voor de Rooms-Katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Wevelgem:

Kerk Sint-Hilarius, Grote Markt 1A+, 8560 Wevelgem

Kerk Onbevlekt Hart van Maria, Maurits Lauwersplein 4+, 8500 Wevelgem

Kerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel, Sint-Maartensplein, 8560 Moorsele

Kerk Sint-Amandus, Dorpsplein 1+, 8560 Gullegem

Kapel Onze-Lieve-Vrouw ter Biest, Bieststraat 86, 8560 Wevelgem

Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel, Zevenkaven 15, 8560 Gullegem

Kerkenbeleidsplan

Het kerkenbeleidsplan geeft een langetermijnvisie weer voor alle gebouwen die bestemd zijn voor de rooms-katholieke erediensten op het grondgebied van de gemeente Wevelgem.

Het kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in onderling overleg tussen het gemeentebestuur, de pastorale eenheid, het centraal kerkbestuur en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren.

Het pastoraal plan dient als uitgangspunt voor het tot stand brengen van dit kerkenbeleidsplan. Het plan werd toegevoegd als bijlage.

Het kerkenbeleidsplan werd goedgekeurd

- door de bisschop Lode Aerts, bisdom Brugge, op 15 april 2025;
- door de gemeenteraad van de gemeente Wevelgem op 8 mei 2025.

- Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of er wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van Brugge en door de gemeenteraad.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Daarna volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Per kerk komen volgende zaken aan bod:

- beschrijving van het gebouw
- een situering in de ruimtelijke omgeving
- een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.

In een tweede deel wordt dan de visie op toekomstig gebruik/functie beschreven per kerkgebouw.

Inhoud kerkenbeleidsplan

Inleiding	4
1. Traject kerkenbeleidsplan	5
Eerste kerkenbeleidsplan in 2017	5
Addendum aan kerkenbeleidsplan in 2022	5
Kerk Sint-Theresia van het Kind Jezus	6
Kerkenbeleidsplan 2025	8
2. Situering kerkgebouwen	9
Lokale situatie.....	9
2.1.Sint-Hilarius in Wevelgem	11
2.1.1. Identificatie.....	11
2.1.2. Cultuurhistorische waarde gebouw	11
2.1.3. Beschrijving gebouw.....	13
2.1.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	14
2.1.5. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	14
2.2.Onbevlekt Hart van Maria in Wevelgem.....	15
2.2.1. Identificatie.....	15
2.2.2. Cultuurhistorische waarde gebouw	15
2.2.3. Beschrijving gebouw.....	17
2.2.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	18
2.2.5. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	18
2.3.Kapel Onze-Lieve-Vrouw ter Biest in Wevelgem	19
2.3.1. Identificatie.....	19
2.3.2. Cultuurhistorische waarde gebouw	19
2.3.3. Beschrijving gebouw.....	20
2.3.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	21
2.4.Sint-Martinus en Sint-Christoffel in Moorseele	22
2.4.1. Identificatie.....	22
2.4.2. Cultuurhistorische waarde gebouw	22
2.4.3. Beschrijving gebouw.....	24
2.4.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	26
2.4.5. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	26
2.5.Sint-Amandus in Gullegem.....	27

2.5.1.	Identificatie.....	27
2.5.2.	Cultuurhistorische waarde gebouw	27
2.5.3.	Beschrijving gebouw.....	29
2.5.4.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	31
2.5.5.	Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	31
2.6.	Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel in Gullegem	32
2.6.1.	Identificatie.....	32
2.6.2.	Cultuurhistorische waarde gebouw	32
2.6.3.	Beschrijving gebouw.....	33
2.6.4.	Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	34
3.	Toekomstvisie	35
	De toekomst van onze kerkgebouwen.....	35
	Nieuw pastoraal plan en het effect op de toekomstvisie op middellange termijn (2027 – 2030) ...	38
	Samenvatting van de genomen opties per kerkgebouw:	39

Inleiding

Een kerkenbeleidsplan is “een schriftelijk document dat een lokaal gedragen langetermijnvisie bevat voor alle parochiekerken op het grondgebied van de gemeente.

De idee van het kerkenbeleidsplan stamt uit de zogenaamde ‘nota Bourgeois’. Dat is een beleidsdocument uit 2011 waarin de toenmalige minister, op dat moment bevoegd voor zowel Binnenlands Bestuur als Onroerend Erfgoed, de gemeenten en de kerkbesturen opriep om aan een visie op de parochiekerken op het grondgebied van de gemeente te werken. Gaandeweg werd de noodzaak van het beschikken over een dergelijk visie verankerd in het Vlaamse beleid, eerst door het kerkenbeleidsplan te koppelen aan de intentie van een kerkbestuur of een lokaal bestuur om een erfgoedpremie aan te vragen met betrekking tot een parochiekerk. Vanaf 2025 is het beschikken over een kerkenbeleidsplan altijd verplicht, voor alle (lokale) (kerk)besturen, en in elk mogelijk geval – dus ook als de lokale partners niet de intentie hebben om een premie of subsidie aan te vragen.

De vaststellingen uit de nota zijn vandaag nog altijd geldig:

- Er is een verbroken evenwicht ontstaan tussen het aanbod en het gebruik van parochiekerken door de toenemende secularisering. De cijfers tonen aan dat de bezoekersaantallen blijven dalen en dat kerkgebouwen steeds minder worden gebruikt voor de erediensten.
- Het beheer van de kerkgebouwen is een uitdaging. Vrijwilligers vormen steeds de kern van een kerkfabriek, zij beschikken niet altijd over de juiste expertise om de administratieve en technische kanten te vrijwaren bij het beheer van een kerkgebouw. Een nauwere samenwerking met partners die hen hierin kunnen ondersteunen is van groot belang.
- Groeiende druk op de lokale financiën. Het zijn de lokale besturen die financieel dienen tussen te komen in de exploitatie- en investeringstekorten van de lokale geloofsgemeenschappen, dit werd decretaal voorzien. Mede vanuit financieel oogpunt is het ontwikkelen van een toekomstvisie zeker wenselijk, de gemeenschapsmiddelen dienen op een gerichte manier worden ingezet.

Niet enkel vanuit de Vlaamse overheid werden richtlijnen uitgeschreven voor de opmaak van een kerkenbeleidsplan, ook monseigneur De Kesel schreef eind 2011 hierover een pastorale brief ‘Kerk zijn vandaag en de toekomst van de parochies’. In deze brief geeft monseigneur De Kesel aan dat de Kerk een vrij ingrijpende periode in haar geschiedenis heeft doorgemaakt en dat er gezocht moet worden naar manieren waarop de Kerk kan inspelen op de veranderende omstandigheden. Deze nieuwe situatie biedt uiteraard ook kansen; hoe kan men als Kerk aanwezig zijn?

Omwille van de hierboven vermelde redenen is het aldus wenselijk dat er een visie wordt uitgewerkt over het lokale kerkenbestand. Dit gebeurt op het lokale niveau (gemeentebestuur, centraal kerkbestuur, kerkfabrieken, burgers,...), in samenspraak met de bisschoppelijke overheden.

1. Traject kerkenbeleidsplan

Eerste kerkenbeleidsplan in 2017

In 2017 werd het eerste kerkenbeleidsplan goedgekeurd. Het uiteindelijke document was het slotstuk van een uitgebreid traject. Een stuurgroep, bestaande uit leden van het centraal kerkbestuur en afgevaardigden van het gemeentebestuur heeft dit project vormgegeven. Gelet op het nieuwe concept van een kerkenbeleidsplan zijn er in 2016 en 2017 verschillende participatiemomenten georganiseerd. Op een eerste infovergadering waren zo'n 170 geïnteresseerden aanwezig. Een aantal personen die na de infovergadering betrokken wilden blijven, werden samengebracht in de klankbordgroep.

De klankbordgroep werd eerst betrokken bij het valideren van de kerkenfiches, daarna werd er binnen deze groep gedebatteerd over de toekomst van de kerkgebouwen. Tal van inspirerende voorbeelden van valorisatie, nevenbestemming en herbestemming van kerken werden gepresenteerd en dienden als uitgangspunt voor het gesprek.

Het voorontwerp van het kerkenbeleidsplan werd uiteindelijk ook besproken in de gemeenteraadscommissie algemeen beleid.

Alle reacties en insteken van zowel de gemeenteraadscommissie algemeen beleid, de klankbordgroep en de stuurgroep hebben geleid tot de opmaak van een eerste toekomstvisie.

Addendum aan kerkenbeleidsplan in 2022

Van 2016 tot 2021 konden Vlaamse lokale besturen die een van hun kerkgebouwen een nieuwe invulling wilden geven, een beroep doen op het Projectbureau Herbestemming Kerken. Onder begeleiding van het Projectbureau voerden zes verschillende ontwerpteams haalbaarheidsstudies uit voor 141 kerken. Telkens zette een team van architecten, architectuurhistorici en stedenbouwkundigen, in dialoog met de opdrachtgevers, al zijn expertise en creativiteit in om nieuwe kansen te scheppen voor dit religieuze erfgoed. Voor elk van de bestudeerde kerkgebouwen werden met het oog op nieuwe functies diverse ruimtelijke scenario's ontwikkeld en verbeeld.

Het Projectbureau lanceerde verschillende oproepen voor subsidieerbare bestemmingsonderzoeken. In overleg met de verschillende kerkfabrieken, diende het gemeentebestuur voor 4 van de 5 parochiekerken (Moorsele niet) een aanvraag in. Alle onderzoeksvragen werden weergehouden.

In eerste instantie en via de zesde projectoproep werden er onderzoeken aangevraagd en opgestart voor de Sint-Hilariuskerk te Wevelgem en de Sint-Amanduskerk te Gullegem. Deze kerken werden als prioritair aangewezen, gelet op de studies die lopende waren in het centrum van Wevelgem en Gullegem (zie verder). In een tweede en laatste fase werden ook voor de kerk Onbevlekt Hart van Maria en de Sint-Theresiakerk haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd. Op die manier werden alle kerken op het grondgebied van de deelgemeente Wevelgem in kaart gebracht.

De kerkenonderzoeken werden opgevolgd vanuit de verschillende kerkfabrieken, het team van de pastorale eenheid en het gemeentebestuur. In een startvergadering werd telkens de lokale situatie

van de kerk geschetst aan het projectteam. Daarnaast werd ook de onderzoeksvraag verder verduidelijkt. Vervolgens werkte het projectteam een aantal scenario's uit die de ruimtelijke mogelijkheden van de kerk in beeld brachten en die aantoonde wat de mogelijke toekomst van de kerk kon zijn. In overleg werd vervolgens een eindscenario geselecteerd dat meer in detail werd uitgewerkt en tevens werd becijferd. Na het doorlopen van alle trajecten voor de 4 kerken, werd een consensus bereikt over wat de toekomst van de kerk betreft. De opgemaakte studies zijn in geen geval definitieve ontwerpen, ze bieden wel een stevige basis voor een verder overleg en realisatie.

Daarnaast werden op 1 juli 2020 de federatie Wevelgem en de federatie Gullegem-Moorsele samengevoegd. Een nieuwe pastorale eenheid werd opgericht onder de naam 'Zacheüs Wevelgem-Gullegem-Moorsele'. Voortaan bundelden 2 priesters en een vrijgestelde parochieassistente met een team vrijwilligers hun krachten om alle parochies te bedienen. Omwille van organisatorische redenen nam het aantal vieringen over de verschillende kerken af. Het ontstaan van de pastorale eenheid 'Zacheüs' en het dalend aantal misvieringen zette kracht bij aan de vraag om het kerkgebouw tijdens de momenten dat het niet voor de erediensten wordt gebruikt een andere, nuttige invulling te geven.

De gelopen trajecten van de kerkenonderzoeken, samen met een vernieuwde organisatie, hebben in 2022 geleid tot een actualisatie van het kerkenbeleidsplan. De toekomstideeën voor de verschillende kerken werden afgetoetst met de verschillende kerkraden, het team van de pastorale eenheid, het centraal kerkbestuur, de leden van de gemeenteraadsc commissie algemeen beleid en het college van burgemeester en schepenen.

Kerk Sint-Theresia van het Kind Jezus

Voor de kerk Sint-Theresia van het Kind Jezus is er de afgelopen jaren een bijzonder traject afgelegd. De kerk in de wijk De Posthoorn werd eveneens onderzocht door het Projectbureau in functie van een haalbaarheidsonderzoek.

Haalbaarheidsonderzoek

Bij het formuleren van de onderzoeksvraag was de parochiezaal, die gelegen is aan de overkant van de kerk, een belangrijk gegeven. De parochiezaal is sterk verouderd en aan renovatie toe. Gezien de ligging in woongebied, is de heropbouw van de zaal geen evidentie. De school is dus zoekende naar alternatieven voor de hieronder vermelde functies en wordt daardoor een belangrijke partner in dit bestemmingsonderzoek van de kerk. De parochiezaal wordt voornamelijk gebruikt door de Vrije Gemengde Basisschool. Ze doet dienst als ruimte voor bewegingsleer, kinderopvang en evenementen zoals een kerstfeest. In één van de ruimtes bij de parochiezaal is ook een gemeentelijke bibliotheek ingericht die enkel wordt bezocht door de school. De parochiezaal is voorzien van sanitair en een beperkte keukeninrichting. Op de verdieping is er een vergaderruimte die gebruikt wordt door de parochie of een derde partner. Via het haalbaarheidsonderzoek werd nagegaan of de kerk de functies kan huisvesten die in de parochiezaal hun plek hebben.

Voor het aanvangen van de bestemmingsstudie was ook de kerkfabriek vragende partij. De kerk wordt minder dan vroeger ingezet voor misvieringen. Naast een aantal occasionele vieringen, vinden er slechts 2 vaste vieringen per maand plaats. Daarnaast wordt de kerk op vandaag steeds frequenter ingezet voor andere activiteiten en evenementen. De exploitatie van het kerkgebouw en het maken van afspraken met verenigingen of gebruikers vraagt steeds meer opvolging vanuit het kerkbestuur. Ook het onderhoud en de opvolging van investeringswerken betreffende het kerkgebouw

neemt de laatste jaren toe. Het vraagt steeds meer inspanningen en tevens specifieke kennis van de leden van de kerkfabriek. Daarom is men vragende partij om een duidelijk toekomstplan voor de kerk op te stellen, waarin een volledige herbestemming van het kerkgebouw overwogen kan worden. Dat de toekomstige invulling van de kerk een gemeenschapsvormend karakter heeft, is een belangrijke voorwaarde voor de herbestemming van de kerk.

Na overleg tussen de kerkfabriek, het gemeentebestuur en het schoolbestuur werd een concluderend scenario opgemaakt waarin de kerk volledig herbestemd wordt. Op het gelijkvloers wordt een grote polyvalente ruimte voorzien die enerzijds dienst kan doen als bewegingsruimte, maar anderzijds ook ingezet kan worden voor grotere schoolactiviteiten of buurtfeesten. Aan die ruimte paalt een foyer waar de mogelijkheid is tot de inrichting van een bar. De foyer kan gezien worden als ontmoetingsplek voor jong en oud, waar het een 'komen en gaan' is. In de voormalige sacristie wordt een schoolbibliotheek ingericht, daarnaast kan die ruimte ook dienst doen als polyvalent lokaal of antennepunt voor de gemeentelijke dienstverlening. Via het inbouwen van een gedeeltelijke eerste verdieping worden kleedkamers voorzien. De tweede (gedeeltelijke) verdieping kan dienst doen als een bijkomende polyvalente ruimte. De verdiepingen behouden steeds de link met en een zicht op de grote polyvalente ruimte. In de toren van de kerk kan een uitkijkpunt worden bereikt van waaruit Wevelgem, Kortrijk, Menen en de omliggende contreien worden bewonderd.

Herbestemming van de kerk

In nauw overleg tussen de kerkfabriek, het team van de pastorale eenheid, het school- en het gemeentebestuur zijn de pistes en modaliteiten tot volledige herbestemming van de kerk verder onderzocht.

Dit leidde uiteindelijk in september 2023 tot de opheffing van de parochie Sint-Theresia en het onttrekken van de kerk aan de eredienst. Begin 2024 werd de kerk verkocht aan de vzw scholengemeenschap Guldenberg.

Intussen is er een dossier in voorbereiding waarbij samengewerkt zal worden door de Vrije Basisschool De Posthoorn en het gemeentebestuur om het voormalige kerkgebouw her in te richten deels als o.a. sportzaal voor de school, deel als antennepunt van het Lokaal Dienstencentrum Elckerlyc.

Kerkenbeleidsplan 2025

Vanaf 1 januari 2025 treedt artikel 33§2 van het erediensdecreet in werking.

Het meerjarenplan, vermeld in artikel 41, en eventuele wijzigingen ervan, is gebaseerd op een kerkenbeleidsplan.

Een kerkenbeleidsplan is een schriftelijk document dat een lokaal gedragen langetermijnvisie bevat voor alle parochiekerken op het grondgebied van de gemeente. Het is goedgekeurd en ondertekend door het representatief orgaan van de rooms-katholieke eredienst en door het gemeentebestuur. Het kerkenbeleidsplan bevat minstens al de volgende gegevens:

- 1° een beschrijving van de betrokken kerken, met hun cultuurhistorische waarde, hun beschermingsstatuut en hun bouwfysische toestand;*
- 2° informatie over de eigendomstoestand;*
- 3° de situering van elke kerk in zijn ruimtelijke omgeving;*
- 4° een beschrijving van het actuele gebruik en de actuele functie van de betrokken kerken;*
- 5° een onderbouwde visie op het toekomstige gebruik en de toekomstige functie van de betrokken kerken, inclusief een plan van aanpak over de wijze waarop de toekomstige invulling (eredienst, valorisatie, medegebruik, neven- en herbestemming) kan worden gerealiseerd.*

Het kerkenbeleidsplan, of de ondertekende bevestiging van een bestaand kerkenbeleidsplan, is niet ouder dan zes maanden als het meerjarenplan wordt ingediend met toepassing van artikel 42, eerste lid. Als dat nog niet het geval is op het ogenblik dat het meerjarenplan wordt ingediend, dan kan de gemeenteraad in het meerjarenplan investeringsuitgaven voor het gebouw van de eredienst waarvoor er geen overeenstemming bestaat over de toekomstige functie opschorten tot het ogenblik dat er een aangepast meerjarenplan wordt goedgekeurd dat wel gebaseerd is op een nieuw of herbevestigd kerkenbeleidsplan.

Aangezien er aan het begin van de nieuwe legislatuur in de gemeente nieuwe meerjarenplannen moeten opgemaakt worden door de diverse kerkraden, moet er ook een standpunt ingenomen worden over het kerkenbeleidsplan.

Het lijkt opportuun om aan het begin van de nieuwe cyclus niet enkel het bestaande kerkenbeleidsplan te herbevestigen, maar toch opnieuw na te denken over de toekomst van de diverse kerken in Wevelgem de komende jaren.

Maart 2025: in samenspraak met het centraal kerkbestuur en de diverse kerkraden zijn de kerkenfiches geüpdatet. Daarnaast is er een nieuw pastoraal plan opgemaakt door de pastorale eenheid. Die twee elementen vormen de basis voor het opmaken van de geactualiseerde toekomstvisies.

2. Situering kerkgebouwen

Lokale situatie

De gemeente Wevelgem telt drie deelgemeenten: Wevelgem, Gullegem en Moorsele. De totale oppervlakte van Wevelgem bedraagt 38,82 km² en is verdeeld zoals op bijgevoegde kaart is aangegeven. Ook het inwoners aantal van 31 932 wordt in onderstaande tabel per deelgemeente opgesomd.

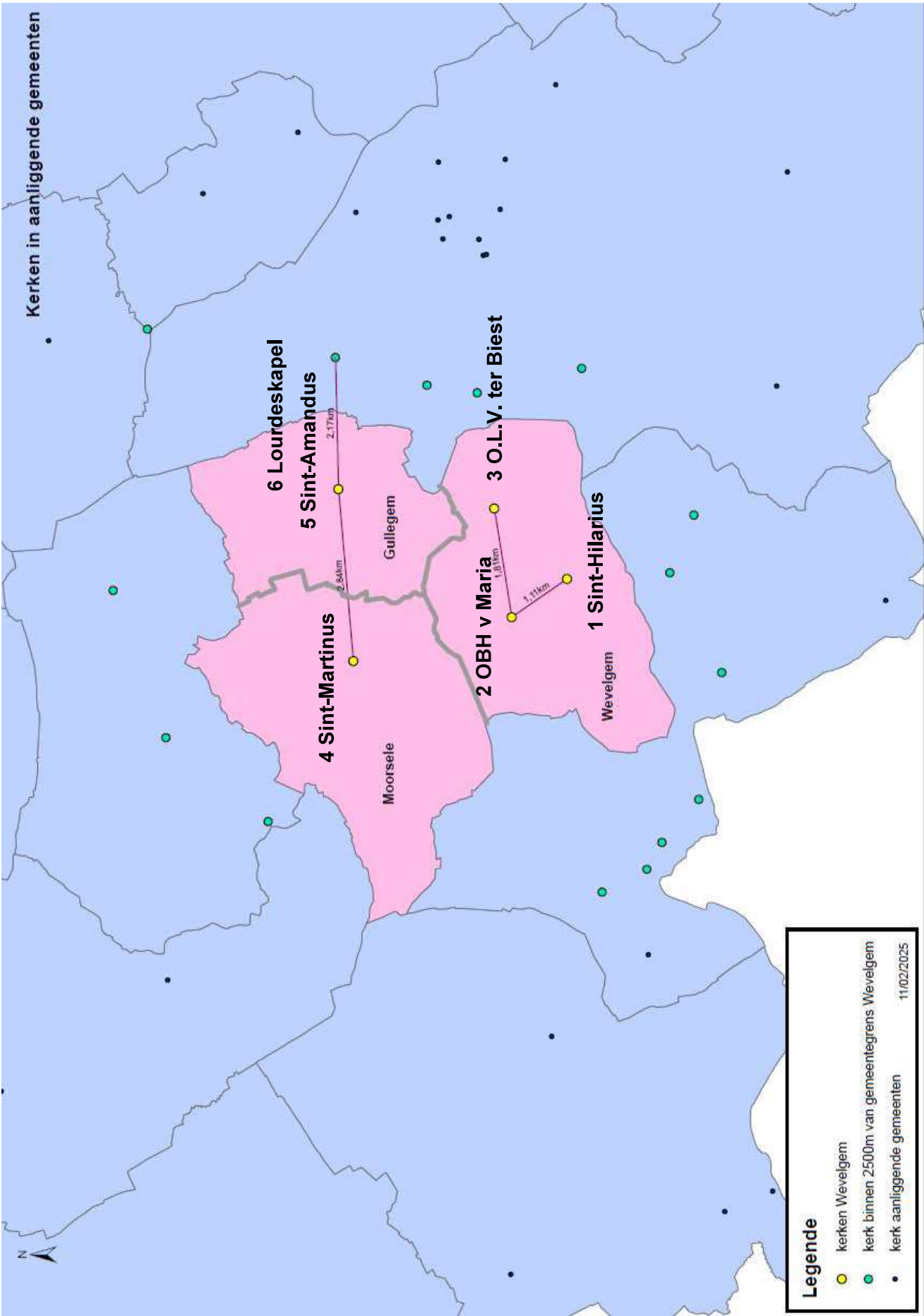
Deelgemeente	Oppervlakte (km ²)	Inwonersaantal	Kerken	Kaart pag. 9
Wevelgem	14,14	16 586	Sint-Hilarius	1
			Onbevlekt Hart van Maria	2
			Onze-Lieve-Vrouw ter Biest kapel	3
Moorsele	15,08	6 338	Sint-Martinus en Sint-Christoffel	4
Gullegem	9,60	9 008	Sint-Amandus	5
			Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel	6

Om dit kerkenbeleidsplan mede tot stand te brengen werd een analyse gemaakt van de verschillende kerkgebouwen. De bevindingen werden geïntegreerd in een fiche per kerk. Deze fiches werden opgemaakt conform de vereisten die terug te vinden zijn in het onroerend erfgoeddecreet en focussen op volgende aspecten:

- a) een beschrijving van de betrokken gebouwen bestemd voor de eredienst, met onder meer hun cultuurhistorische waarde, hun architecturale mogelijkheden, hun bouwfysische toestand;
- b) de situering van elk gebouw bestemd voor de eredienst in zijn ruimtelijke omgeving;
- c) een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie van de betrokken gebouwen bestemd voor de eredienst.

Waar mogelijk werd teruggegrepen naar relevante informatie die reeds voorhanden was, zoals het meest recente rapport van Monumentenwacht. Afhankelijk van de weg die er per kerkgebouw wordt bewandeld, wordt een meer diepgaande analyse van het gebouw gepland.

De kerkenfiches dienden als kapstok om de discussie te openen rond de toekomst van de kerkgebouwen. Cijfers omtrent bezoekersaantallen, de beschermingsstatus, de staat van het gebouw e.a. vormen belangrijke elementen die mee in overweging moeten genomen worden bij het ontwikkelen van een langetermijnvisie op het toekomstig gebruik van het kerkgebouw.

2.1. Sint-Hilarius in Wevelgem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1. Identificatie

Kerk Sint-Hilarius
Grote Markt 1A+
8560 Wevelgem
West-Vlaanderen

Bisdom: Brugge
Dekenaat: Dekening Mene
Parochie: Sint-Hilarius

Eigenaar: Gemeente Wevelgem

Beschermingsstatus: Niet beschermd

Zie volgende link: http://www.odis.be/lnk/OB_2155

2.1.2. Cultuurhistorische waarde gebouw

Erfgoedwaarde volgens de inventaris van het onroerend erfgoed.

- is vastgesteld als **bouwkundig erfgoed Sint-Hilariuskerk**
Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009. ([Vaststellingsbesluit](#))
- Stijl** [neoromaans](#)
Datering [vierde kwart 19de eeuw, vóór WO I, vanaf 1975](#)

Beschrijving

Niet-georiënteerde neoromaanse kerk van 1880-1882 naar ontwerp van P. Croquison (Kortrijk), toren van 1907 naar ontwerp van J. Carette (Kortrijk). Kerkgebouw deels omgeven door ijzeren hek, twee beukenbomen voor linkerzijbeuk.

De oudste vermelding van een kerkgebouw te Wevelgem dateert van 1222. Het patronaat behoorde toe aan de Sint-Maartensabdij van Doornik. Vermoedelijk was de eerste kerk een driebeukige basilicale kerk. Tot 1830 bleef de onderbouw van de toren overeind. De Romaanse kerk werd in 1578 door beeldenstormers in brand gestoken en bleef twintig jaar in puin. De kerk werd uitgebreid in 1773 en 1832. Op 10 oktober 1877 besliste de gemeenteraad dat de bouwvallige kerk te klein was. Na onderzoek door architect Croquison werd tot de volledige afbraak overgegaan. De nieuwe kerk wordt opgetrokken tussen 1880 en 1882 en wordt op 17 september 1882 ingewijd door pastoor De Haene. Op 20 september 1883 wordt ze ingezegend door bisschop Faict. De torenspits naar ontwerp van J. Carette komt er in 1907. De Eerste en de Tweede Wereldoorlog brengen heel wat schade aan het kerkgebouw. Op 25 mei 1940 wordt de torenspits door het Belgische leger weggeschoten, deze wordt in 1954 herbouwd. Het gebouw wordt grondig gerestaureerd in 1981-1983. Naast de sacristie, Maria-kapel, opgebouwd in 1985.

De kerk was omgeven door een ommuurd kerkhof, hieraan herinneren nog verschillende grafstenen en een grafkruis aan de buitengevel van de kerk.

De plattegrond ontvouwt een driebeukige basilicale kruiskerk van zes traveeën, vierkante toren. Vlak afgesloten transept, zijbeuken met ronde sluiting en koor met vijfzijdige sluiting. Noordelijke, halfronde sacristie met naastgelegen Mariakapel.

Geheel van rode baksteen onder kunstleien bedaking, doorbroken door verschillende houten dakkapelletjes. Gebruik van arduin voor o.m. plint, onderdorpels, negblokken, druiplijstjes, tussenstijlen en maaswerk.

Toren met op elkaar gestelde, versneden steunberen en geflankeerd door twee ronde, slanke traptorentjes. Vijf geledingen, van elkaar gescheiden door waterlijstjes en onderdorpels en bekroond door driehoekig fronton, afgelijnd met arduin. Rechthoekige deur, verdiept in arduinen portaal met Grieks kruis.

Schip en zijbeuken geritmeerd door versneden steunberen, rondbogige verdiepte muuropeningen. Linkerzijbeuk met H.-Hartbeeld. Koor, eveneens met versneden steunberen, rondbogige muuropeningen en vijf ronde raampjes. Transeptgevels bekroond door arduinen kruis en getypeerd door versneden steunberen met vijf rondbogige muuropeningen en centraal roosvenster. Onder de arduinen kroonlijst, sierankers en dwerggalerij met arduinen deelzuiltjes.

Bepleisterd en witbeschilderd interieur, oorspronkelijk met structurele geometrische kleurstelling. Schip geritmeerd door geprofileerde rondbogen op arduinen zuilen op achthoekige sokkels, decoratief uitgewerkt Korinthisch kapiteel met goudbeschildering. Triforium met de afbeelding van vuurpotten. Geheel overdekt door kruisribbengewelf, opgevangen door schalken met Korinthisch kapiteel. Zijaltaren van de zijbeuken en koor overdekt met straalgewelf. Koor met beschilderde wanden, roodbruine achtergrond, gouden kruismotieven en schapen op de voorgrond.

Mobilair.

Gaaf bewaard, 19de-eeuws interieur in neo-romaanse stijl: hoofd- en zijaltaren, koorgestoelte in transept, twee biechtstoelen in transept, vier in de zijbeuken, doopvont van blauwe hardsteen. Orgel, geflankeerd door twee muurschilderingen. Kruisweg met veertien staties. Relikwie van de H. Doorn, vereerd tegen hoofdpijn en andere hoofdaandoeningen, afkomstig van de Guldenbergabdij.

ARCHIEF VIOE, PLANNENFONDS KCML, Provincie West-Vlaanderen, Wevelgem, Sint-Hilariuskerk. Architectuur in eigen buurt. Gevels en gebouwen in Wevelgem, een kennismaking, Kortrijk, 2002, p.

124. DESPRIET P., VAN ACKERE E. Kerkelijke geschiedenis van Wevelgem: de Sint-Hilariuskerk, de kapel van O.-L.-Vrouw ter Biest, de Guldenbergabdij, Kortrijk, 1988. DESPRIET P., De Sint-Hilariuskerk te Wevelgem, in Wibilinga, jg. 1, nr. 1, 1988, p. 19-31. ROOSE-MEIER B., Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, Provincie West-Vlaanderen, Kanton Menen, Brussel, 1976, p. 26-27.

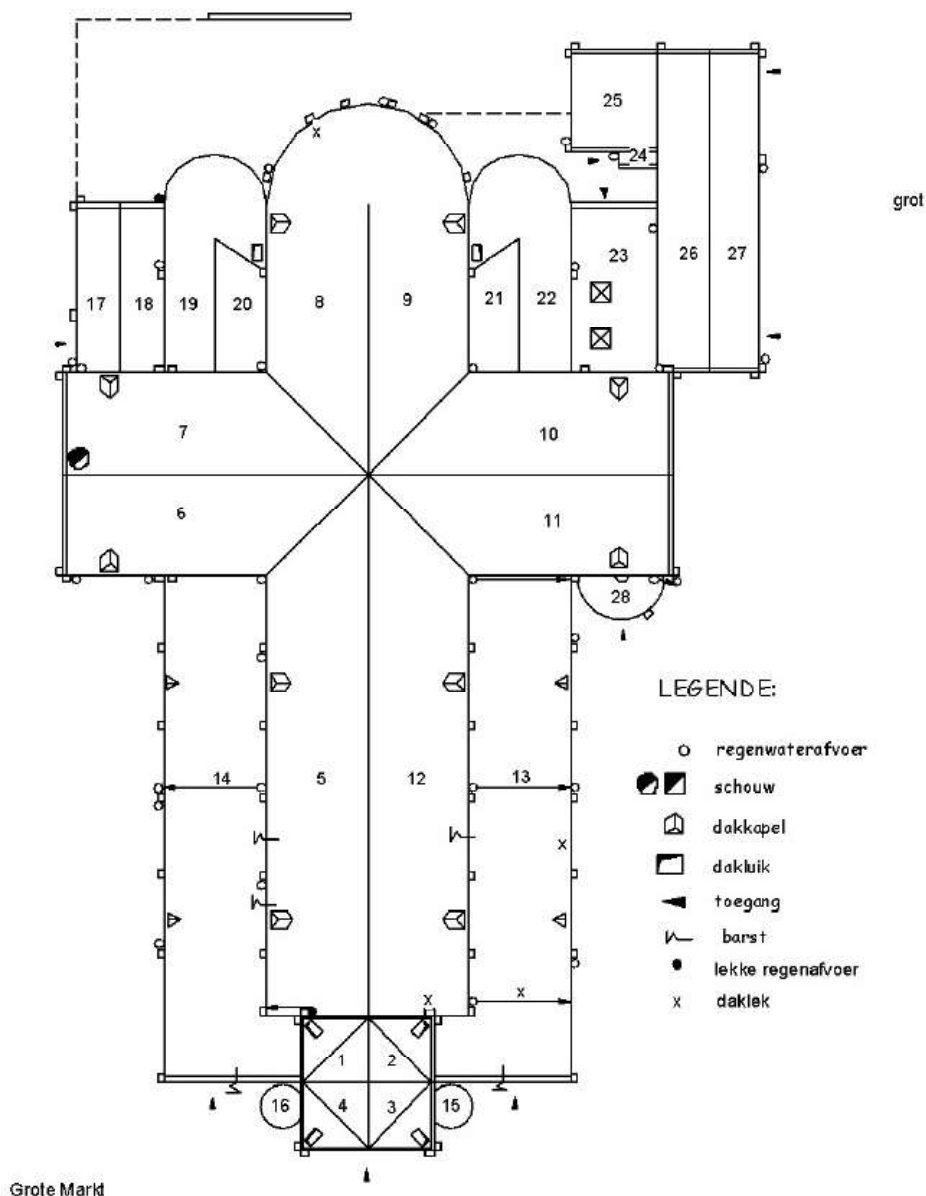
Bron:

De Gunsch A. & De Leeuw S. met medewerking van Scheir O. 2005: Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Wevelgem, Deelgemeenten Wevelgem, Gullegem en Moorseele, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL15, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: De Gunsch, Ann & De Leeuw, Sofie

2.1.3. Beschrijving gebouw

2.1.3.1 Basis

2.1.3.2 Voorzieningen

Sanitair	1 toilet aanwezig in de gang naar de sacristie, niet gescheiden.
Verwarming	Kapel : verwarmd met gasradiator Sacristie : verwarmd met gasradiator Kerk : luchtverwarming met mazoutbrander
Verlichting	Zonering in kerk : zijbeuken apart te bedienen opsplitsbaar in voorste deel en achterste. Hoofdbeuk in verschillende fasen aan te steken. Verlichting in kerk is LED-verlichting.
Keukenvoorzieningen	Neen
Audiosysteem	Aanwezig
Beeldscherm(en)	Aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is rolstoeltoegankelijk
Gsm-operatoren	JA

2.1.3.3 Bouwfysische toestand

Uit het rapport van monumentenwacht is af te leiden dat de kerk in een goede staat verkeerd. Een aantal kleine aanbevelingen worden gegeven voor de goede instandhouding van het monument. Het rapport, opgemaakt door Monumentenwacht, is toegevoegd als bijlage 1.

2.1.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk Sint-Hilarius is gelegen in het centrum van Wevelgem. De kerk situeert zich dicht bij scholen, de bibliotheek, het cultureel centrum, ea. De kerk is vlot bereikbaar te voet, met de fiets of met de auto. De twee centrumparkings zorgen voor voldoende parkeergelegenheid nabij de kerk. Daarnaast is de kerk ook bereikbaar met het openbaar vervoer, er is een bushalte op wandelafstand (halte Wevelgem plaats - Lijn 40 Menen-Kortrijk + Lijn 50b Wevelgem - Moorsele - Gullegem - Heule - Kortrijk) en het station is eveneens gelegen op wandelafstand (trein Poperinge-Kortrijk).

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.5. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.2. Onbevlekt Hart van Maria in Wevelgem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1. Identificatie

Kerk Onbevlekt Hart van Maria
Maurits Lauwersplein 4+
8560 Wevelgem
West-Vlaanderen

Bisdom: Brugge
Dekenaat: Dekenij Menen
Parochie: Onbevlekt Hart van Maria

Eigenaar: Gemeente Wevelgem

Beschermingsstatus: Beschermd monument (OW002626).

Datum besluit: 3 juni 2005

Datum publicatie besluit: 28 april 2006

Zie volgende link: http://www.odis.be/lnk/OB_272

2.2.2. Cultuurhistorische waarde gebouw

Erfgoedwaarde volgens de inventaris van het onroerend erfgoed.

→ is vastgesteld als **bouwkundig erfgoed** *Parochiekerk Onbevlekt Hart van Maria en plein*

Deze vaststelling is geldig sinds *05-10-2009*. (Vaststellingsbesluit)

→ is deel van de bescherming als **monument** *Plein met parochiekerk en pastorie* (incl. vast en los meubilair)

Deze bescherming is geldig sinds *03-06-2005*.

Datering na WO II

Beschrijving

Parochiekerk Onbevlekt Hart van Maria of Wijnbergkerk. Kerkgebouw naar ontwerp van Dom Hans van der Laan (Vaals, Nederland) in samenwerking met het architectenbureau van zijn broer Nico van der Laan en architect Jozef Lietaert (Brugge). Tevens ontwerpt Van der Laan het meubilair.

Wijnbergparochie opgericht op 1 september 1959 door Monseigneur De Smedt, de plannen van de kerk dateren van 1963-1965, de bouw van kerk en pastorie start in 1968. De kerk wordt gebouwd op twee percelen grond gelegen tussen de Kerkstraat en de Kastanjestraat. Ook het kerkplein wordt door Van der Laan ontworpen, hij zegt hierover: "om de weldaad van het binnengaan in het gebouw te versterken, is daarom het voorplein als een streng buiten behandeld".

Noord-zuid georiënteerde kerk van okerkleurige, ruwgebakken baksteen en ter plaatse gegoten betonnen balken. Op de zuidoostelijke hoek, arduinen hoeksteen met de datum "1/6/1968" en een vers van Jesaja (28, 16) "wie er op steunt zal niet wankelen". Plat dak met omlopende gegolfde dakrand gevormd door Toscaanse pannen. Rechthoekige muuropeningen met donkergebeitst grenen houtwerk, in de westgevel vervangen door tropisch hout. Losstaande toren met vierkante plattegrond, klokkenstoel met vier open galmgaten bekroond door eenvoudig ijzeren kruis.

Sobere zaalkerk, balkvormig gebouw, oorspronkelijk plan zonder toren maar met eenvoudige open klokkenstoel op het noordoostelijk punt. Zuidgevel met typerende colonnade gevormd door pijlers waarop doorlopende betonarchitraaf. In portiek, Mariabeeld van witte natuursteen tegen westelijke zijgevel. Rechthoekige deuropeningen met donkergebeitst grenenhout. In 1992 worden er boven de deuren glasramen geplaatst om de lichtinval te vergroten. Noordzijde met koor, doop- en Mariakapel. In oost- en westgevel, zes hooggeplaatste driedelige vensters. Het ontwerp voorziet helder glas, in 1989 vervangen door keurrijke glas-inloodramen. Oostgevel met uitbouw voor de zijingang en klokkenstoel met twee klokken.

Interieur. Zaalkerk met sober interieur of volgens Van der Laan "voornamelijk eenvoud". Wanden van lichtgrijze ruwe betonnen klinkers, vloer van gepolijst beton, vlak overwelfd met grenen beplanking ondersteund door betonnen draagbalken op bakstenen pijlers.

Mobilair. Altaar, podium en achthoek rond doopvont van gepolijste Doornikse arduin. Banken, priesterbank, credenstafel, acolietenbankjes, boekenstaanders en biechtstoelen van donkergebeitst grenenhout. Witstenen doopvont met grenenhouten deksel naar ontwerp van L. Holvoet, met opschrift "Herboren uit water en H. Geest". Orgel van de firma Loncke. Glasramen in de zijgevels van 1989 naar ontwerp van P. Vandendriessche en uitgevoerd door atelier J. d' Alsace, glasramen boven deuren van 1992, eveneens naar ontwerp van P. Vandendriessche en uitgevoerd door hetzelfde atelier. Glasramen in doop- en Mariakapel naar ontwerp van L. Holvoet en uitgevoerd door Huis Deloddere (Brugge). Kruisweg van J. D'Heedene (Zulte), achtergrond gewijzigd door P. Vandendriessche. Witstenen Mariabeeld bij ingang.

Pastorie Wijnberg, naar ontwerp van Dom Hans van der Laan en J. Lietaert, in dezelfde stijl opgetrokken als de Wijnbergkerk. Langgerekt volume van twee bouwlagen met haaks daarop aangesloten volume (sacristie, garage, vergaderzaal, hal) van één bouwlaag. Rechthoekige muuropeningen met vernieuwd schrijnwerk, originele deur bewaard in de achtergevel. Ommuurde pastorietaal.

Bron:

De Gunsch A. & De Leeuw S. met medewerking van Scheir O. 2005: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Wevelgem, Deelgemeenten Wevelgem, Gullegem en Moorsele*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL15, (onuitgegeven werkdocumenten).

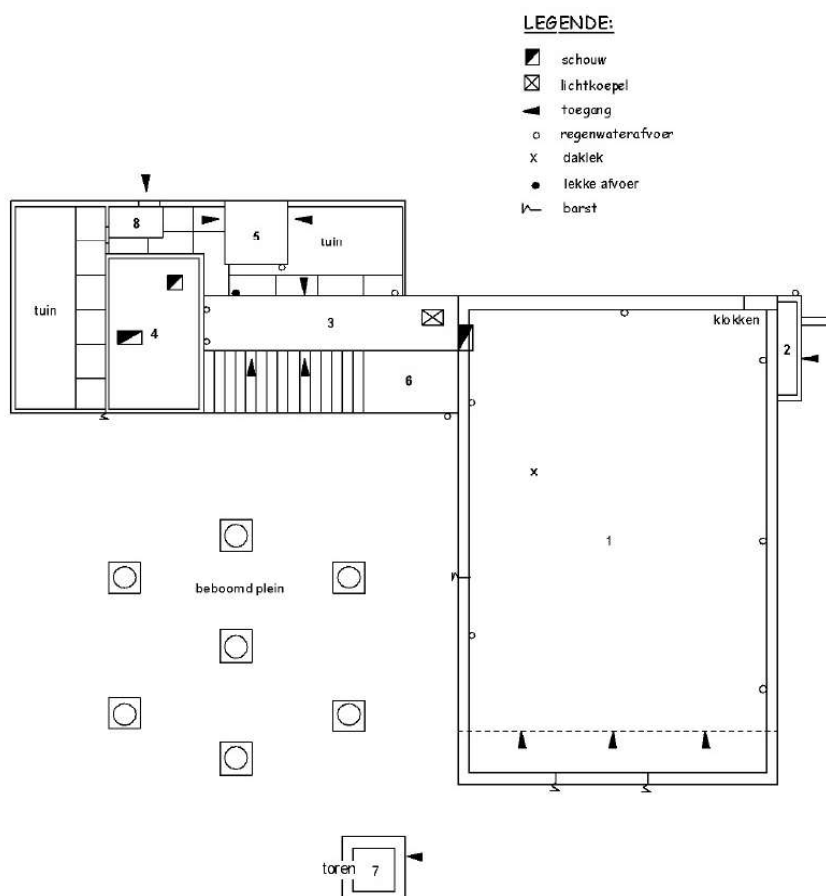
Auteurs: De Gunsch, Ann & De Leeuw, Sofie

Datum tekst: 2005

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Parochiekerk Onbevlekt Hart van Maria en plein, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/71115>.

2.2.3. Beschrijving gebouw

2.2.3.1 Basis

2.2.3.2 Voorzieningen

Sanitair	1 toilet aanwezig in de berging naast de sacristie, niet gescheiden.
Verwarming	Er wordt verwarmd met warme lucht. De sacristie kan apart worden verwarmd. De kerk verwarmt eerder traag (+/- 4u om op aanvaardbare temperatuur te krijgen).
Verlichting	De bediening van de verlichting kan in de gang naar de sacristie. De verlichting van de winterkapel is apart bedienbaar.
Keukenvoorzieningen	Neen
Audiosysteem	Aanwezig
Beeldscherm(en)	Aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is rolstoeltoegankelijk
Gsm-operatoren	Neen

2.2.3.3 Bouwfysische toestand

Met uitzondering van het dak, is de kerk in een goede staat. Momenteel (planning februari – november 2025) zijn de werken voor de renovatie van het dak opgestart. Meer detail is terug te vinden in het rapport van Monumentenwacht, toegevoegd als bijlage 2.

2.2.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk Onbevlekt Hart van Maria is gelegen in een woonwijk, op ongeveer 2 km van het centrum van de gemeente Wevelgem. De kerk is vlot bereikbaar te voet, met de fiets of met de auto. Er is voldoende parkeergelegenheid voorzien rond de kerk. Daarnaast is de kerk ook bereikbaar met het openbaar vervoer, er is een bushalte op wandelafstand (400m – Halte Reutelstraat – lijn 50b Wevelgem - Moorsele - Gullegem - Heule - Kortrijk). Nabij de kerk zijn twee scholen gelegen.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.5. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.3. Kapel Onze-Lieve-Vrouw ter Biest in Wevelgem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.1. Identificatie

Kapel Onze-Lieve-Vrouw ter Biest
Bieststraat 86
8560 Wevelgem

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Hilarius

Beschermingsstatus: Beschermd monument (OW002609)

Datum besluit: 3 juni 2005

Datum publicatie besluit: 28 april 2006

Zie volgende link: http://www.odis.be/lnk/OB_3166

2.3.2. Cultuurhistorische waarde gebouw

Erfgoedwaarde volgens de inventaris van het onroerend erfgoed.

➔ is vastgesteld als **bouwkundig erfgoed** *Onze-Lieve-Vrouw ter Biestkapel*

Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009. ([Vaststellingsbesluit](#))

➔ is beschermd als **monument** *Onze-Lieve-Vrouw ter Biestkapel*

Deze bescherming is geldig sinds 03-06-2005.

Stijl [neogotiek](#)

Datering [vierde kwart 19de eeuw](#)

Beschrijving

Kapel Onze-Lieve-Vrouw ter Biest of Koortskapel, gelegen tegenover de hoeve zogenaamd "CAPELLEHOF"; beschermd als monument bij M.B. van 3 juni 2005.

Bedehuis, voor het eerst vermeld in 1331 als "Capellanus de Biest" op een lijst van alle kerkelijke instellingen van het bisdom Doornik. In 1356 hechtte een plaatselijke priester, Jan de Tenebrouck gezegd van Bonaarde, een beneficium aan de kapelanijs in ruil voor drie wekelijkse missen, een recht dat later toegekend wordt aan de abt van de Doornikse Sint-Maartensabdij. De kapelanijs was ondergebracht in de parochiekerk van Wevelgem. Vermoedelijk wordt de kapel in het begin van de 17de eeuw vernield, in een rekening van 1618-1619 spreekt men van "staende op 't capelle hof doer se hier voortyts de capelle heeft ghestaen". In de 17de eeuw is de kapel slechts een boomkapelletje. In 1688 wordt een tweede kapel opgericht, die verwoest wordt in de Negenjarige Oorlog (1688-1697) en de Spaanse Successieoorlog (1701-1713). Circa 1778 wordt een derde kapel gebouwd. De huidige kapel wordt opgetrokken op initiatief van A. De Brabandere-Josson in 1893 (zie gevelsteen) en is vermoedelijk de vierde kapel op deze plaats. De huidige kapel wordt in 1983 zwaar beschadigd door een storm, ze wordt in 1987 gerestaureerd.

De kapel wordt vermeld in de Beschrijving van de Nederlanden door L. Guicciardini (1567), ook de Beschrijving van Vlaanderen van P. Forlani (1567) vermeld het bedehuis. Oudst bekende afbeelding op de kaarten van Vlaanderen van 1567, op de kaart van Vlaanderen van C. de Jode (1593) aangeduid als "Bist Capelle". Het derde bedehuis wordt aangeduid op de Ferrariskaart (1770-1778).

Neogotisch bedehuis op rechthoekige plattegrond en koor met driezijdige sluiting. Kapel van rode baksteen met decoratief gebruik van arduin voor onder meer plint, bordes, aanzetstenen en afzaten, leien bedaking. Slank klokkentorentje met open stoel, bekroond door decoratief ijzeren kruis. Puntgevel met gevelsteen met datum 1896 in top, spitsbogige deuropening met houten deur waarboven drielichtvenster. Zijgevels en koor geritmeerd door spitsbogige muuropeningen. Hoeken van de kapel gemarkeerd door versneden steunberen.

Interieur. Bepoetste en witbeschilderde wanden, schip overwelfd door tongewelf, rustend op kroonlijst, straalgewelf in koor. Schip en koor van elkaar gescheiden door ijzeren hek. Bewaarde cementtegelvloer met geometrisch motief. Altaar met beschilderd houten beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Gedurige Bijstand van 1911, vervaardigd door G. Lelan (Kortrijk).

Bron:

De Gunsch A. & De Leeuw S. met medewerking van Scheir O. 2005: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Wevelgem, Deelgemeenten Wevelgem, Gullegem en Moorsele*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL15, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: De Gunsch, Ann & De Leeuw, Sofie

Datum tekst: 2005

2.3.3. Beschrijving gebouw

2.3.3.1 Basis

De kapel is geen kerkgebouw waar christelijke diensten of vieringen doorgaan, het betreft een kapel die eerder dienst doet als bedevaartskapel. De kapel is dagelijks geopend.

2.3.3.2 Voorzieningen

Sanitair	Neen
Verwarming	Er is geen verwarmingsinstallatie in de kapel.
Verlichting	Verlichting te bedienen naast inkomdeur (2 x TL)
Aanwezig meubilair	In de kapel zijn stoelen aanwezig, verplaatsbaar.
Andere opmerkingen	De ramen bestaan uit enkel glas (loodramen). De burens zorgen dagelijks voor het openen en afsluiten van de kapel.

2.3.3.3 Bouwfysische toestand

In 2023 – 2024 zijn er een aantal renovatiewerken uitgevoerd aan de kapel.

2.3.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kapel Onze-Lieve-Vrouw ter Biest is gelegen buiten het centrum van Wevelgem, gelegen tegenover de hoeve zogenaamd "Capellehof". De kapel is vlot bereikbaar te voet, met de fiets of met de auto.

2.4. Sint-Martinus en Sint-Christoffel in Moorsele

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1. Identificatie

Kerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel
Sint-Maartensplein
8560 Moorsele
West-Vlaanderen

Bisdom: Brugge
Dekenaat: Dekenij Menen
Parochie: Sint-Martinus en Sint-Christoffel

Eigenaar: Gemeente Wevelgem

Beschermingsstatus: Gedeeltelijk beschermd – oude delen (OW001247)
Datum besluit: 19 april 1937
Datum publicatie besluit: 22 mei 1937

Zie volgende link: http://www.odis.be/lnk/OB_1345

2.4.2. Cultuurhistorische waarde gebouw

Erfgoedwaarde volgens de inventaris van het onroerend erfgoed.

➔ is vastgesteld als **bouwkundig erfgoed** *Parochiekerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel*

Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009. ([Vaststellingsbesluit](#))

➔ omvat de bescherming als **monument** [Parochiekerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel: oude delen](#) gelegen te *Sint-Maartensplein 10 (Wevelgem)*

Deze bescherming is geldig sinds *19-04-1937*.

Stijl	gotiek
Datering	eerste helft 17de eeuw , eerste helft 18de eeuw , eerste kwart 16de eeuw , vierde kwart 15de eeuw , vierde kwart 16de eeuw , vierde kwart 18de eeuw , vóór WO I

Beschrijving

Georiënteerd bedehuis, centraal op het dorpsplein. Oude delen beschermd als monument bij K.B. van 19 april 1937. Laatgotische hallenkerk uit het einde van de 15de of het begin van de 16de eeuw, opgetrokken ter vervanging van de Romaanse zaalkerk die gesloopt werd in de 15de eeuw. Bedehuis voorheen met omringend kerkhof waarvan de calvarie tegen de zuidgevel en verschillende ingemetselde grafzerken nog getuige zijn, thans opgeruimd en vervangen door parkeerplaatsen ten oosten en ten westen. Ten oosten, linde en ten noorden leilinden.

Bedehuis opgetrokken vóór 1165, vermoedelijk door de heren van Moorsele, zie de geringe afstand tussen de kerk en de mote van het kasteel. De parochie en het eerste kerkgebouw op die plaats zijn vermoedelijk ouder en ontstaan in het midden van de 11de eeuw. In 1046 schonk Lambertus van Vyve één bunder grond aan het altaar van Sint-Bertulfus in de kerk van Harelbeke. Deze nederzetting wordt in de geschreven bronnen vermeld als "Mortsella". De eerste vermelding van de kerk in archiefdocumenten dateert van 1165. Het patronaatsrecht was in handen van het kapittel van Harelbeke.

Tijdens de tweede helft van de 15de eeuw of in het begin van de 16de eeuw wordt de Romaanse zaalkerk gesloopt en vervangen door de huidige hallenkerk met kruisbeuk en vieringtoren.

1578: de kerk wordt door de geuzen in brand gestoken.

Vanaf 1595: heropbouw van de kerk, onder meer het Onze-Lieve-Vrouwekoor en het Sint-Cathelynekoor werden overdekt.

1626: herstelling en herinrichting beëindigd, de kerk wordt ingewijd door de bisschop van Doornik.

1725: verfraaiing van het interieur, aanbrengen lambrisering tegen de zij- en kruisbeuken.

1735: vernieuwing vloer Onze-LieveVrouwebeuk en koor.

1742: vernieuwing houten klokkenstoel (inscriptie ANNO 1742 op de steekbanden van de nieuwe klokkenstoel).

1775: bouw van bakstenen westportaal met rondboogvormige ingang.

1778-1779: verbouwingen aan toren en sacristie tevens herstellingswerken uitgevoerd aan plafond en vloer. De spitsboogvormige scheibogen worden door rondbogen vervangen.

1852: plannen voor de vergroting van het koor en de herstelling van de toren worden niet uitgevoerd.

1860: vernieuwen vloer van de benedenkerk met basèclesteen. Plaatsen van vloer met roosvormig motief in gekleurde marmer voor de altaren.

1891: plaatsen van drie hoogkoorvensters in witsteen ontworpen door Béthune.

1893: plaatsen van vier nieuwe vensters, twee in het Onze-Lieve-Vrouwekoor en twee in het Sint-Maartenskoor.

1910-11: vergroting van de kerk, met name verlenging van de westzijde van het schip met één travee en bouw van een nieuw portaal en een nieuwe doopkapel, de sacristie werd gesloopt en vervangen door een nieuwe. Plannen naar ontwerp van architect J. Carette (Kortrijk). Een neogotisch interieur komt in de plaats van het 18de-eeuwse.

1928: plaatsing nieuw orgel door Jules Anneessens uit Menen.

De plattegrond ontvouwt een driebeukig schip van vier traveeën, transept met uitstekende armen van één travee met rechte sluiting, vierkante vieringtoren. Hoofd- en zijkoren van twee traveeën met driezijdige sluiting. Ronde traptoren in de oksel van het zuidkoor en het zuidtransept.

Voorgeplaatst westportaal en doopkapel, noordoostelijke sacristie op rechthoekige plattegrond. Verankerde baksteenbouw, verlevendigd door het gebruik van witte natuursteen voor hoekkettingen, maaswerk, waterlijsten en afzaten en verfraaid door getrapte fries. Natuurstenen plint. Leien zadeldaken. Vieringtoren van witte natuursteen met leien tentdak, spitsboogvormige gekoppelde galmgaten op de bovenste geleding. Traptoren met decoratief metselverband, afwisselend gebruik van rode en zwarte baksteen. Gevels geritmeerd door spitsboogvensters, ingevuld met natuurstenen maaswerk met driepas en visblaasmotief, waterlijsten met hogels of kruisbloemen. Koor geritmeerd door versneden steunberen. Centraal, voorgeplaatst westportaal, geflankeerd door halfronde toren en doopkapel. Puntgevel doorbroken door spitsboogvormige inkom, boven rondboognis met beeld van de patroonheilige.

Neogotisch bepleisterd en beschilderd *interieur*, schip geritmeerd door spitsboogvormige scheibogen op ronde zuilen met achtzijdige sokkel en beschilderd knoppenkapiteel. Kruising gemarkeerd door bundelpijlers met groen-, rood- en goudbeschildering op de kapitelen. Overdekking door middel van houten ogivaal tongewelf opgevangen door decoratief uitgewerkte consoltjes. Vloeren van basèclesteen en gekleurd marmer.

Mobilair. Marmeren hoofdaltaar met voorstelling van het Lam van de Apocalyps (1863), tabernakel met engelen (20ste eeuw). Zijaltaren. Onze-Lieve-Vrouwaltaar met beeld van Onze-Lieve-Vrouw van York (1864) en Sint-Maartensaltaar (tweede helft 18de eeuw, bovenbouw van 1819) met voorstelling van de heilige Martinus van Tours die zijn mantel deelt, tabernakel met oog Gods in driehoek. Vier eikenhouten biechtstoelen (circa 1870) naar ontwerp van Dumon (Brugge). Eikenhouten preekstoel met in de medaillons bustes van de evangelisten (19de eeuw). Drie smeedijzeren communiebanken van 1779 naar ontwerp van J.B. Valcke. Koorgestoelte (circa 1861) naar ontwerp van L. Buyls (Kortrijk). Marmeren doopvont (vermoedelijk 15de-eeuws of ouder). Orgel van 1928 naar ontwerp van J. Anneessens (Menen).

Bron:

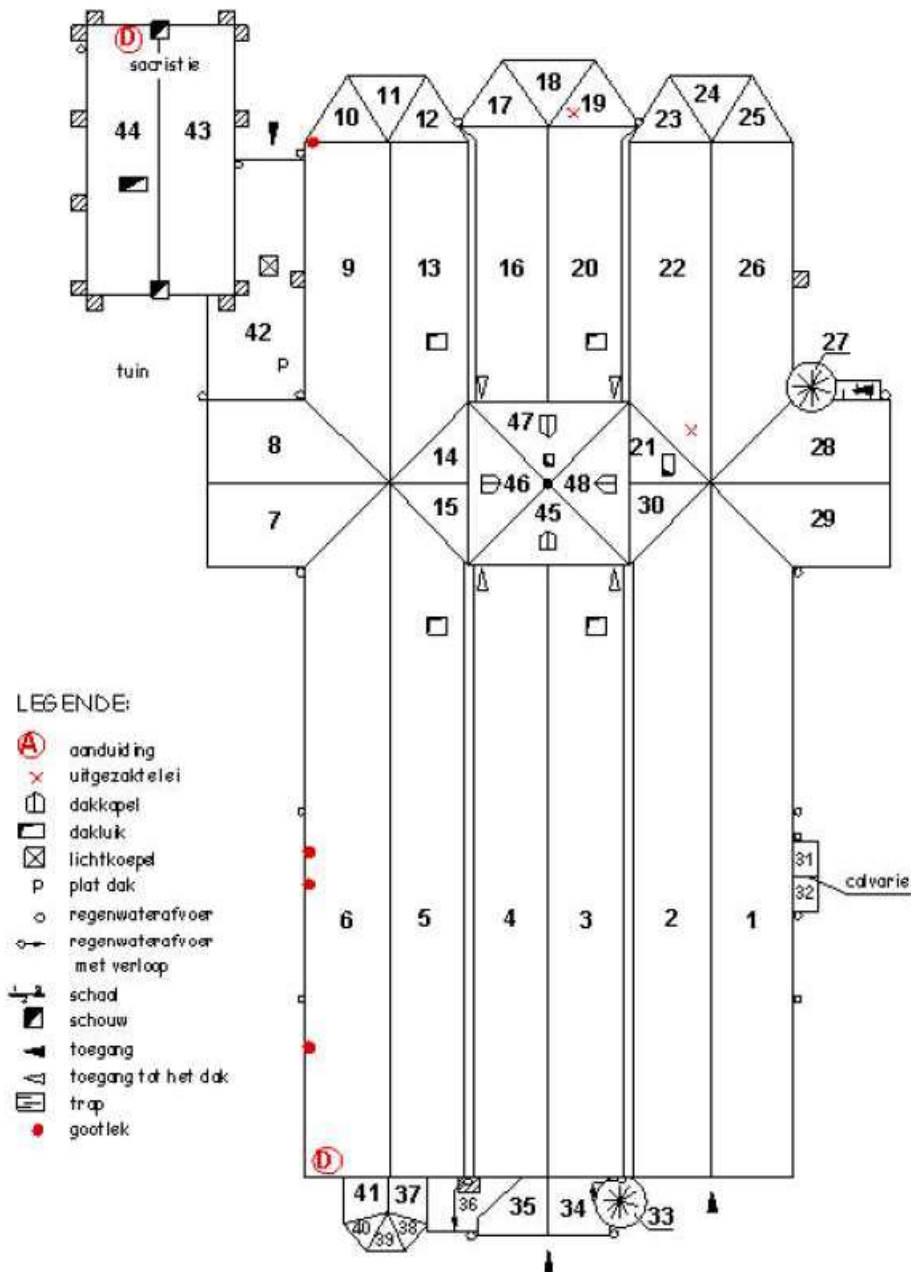
De Gunsch A. & De Leeuw S. met medewerking van Scheir O. 2005: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Wevelgem, Deelgemeenten Wevelgem, Gullegem en Moorseele*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL15, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: De Gunsch, Ann & De Leeuw, Sofie

Datum tekst: 2005

2.4.3. Beschrijving gebouw

2.4.3.1 Basis

2.4.3.2 Voorzieningen

Sanitair	1 toilet aanwezig, niet gescheiden.
Verwarming	Verwarming op gasgestookte ketel met vloerconvectoren (nieuwe branders op gas, oude ketel).
Verlichting	Verlichting te bedienen vanuit de gang naar de sacristie. LED-verlichting.
Keukenvoorzieningen	Neen
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is rolstoeltoegankelijk
Gsm-operatoren	JA

2.4.3.3 Bouwfysische toestand

Uit het rapport van Monumentenwacht is af te leiden dat de kerk in een redelijk goede staat verkeerd. Momenteel (najaar 2024 – voorjaar 2025) worden er renovatiewerken uitgevoerd aan het dak en de gevels. Het rapport, opgemaakt door Monumentenwacht, is toegevoegd als bijlage 3.

2.4.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk Sint-Martinus en Sint-Christoffel is gelegen in het centrum van de gemeente Moorsele, nabij de school, het woonzorgcentrum Sint-Jozef en OC De Stekke. De kerk is vlot bereikbaar te voet, met de fiets of met de auto. Aan de kerk is er een ruime parking voorzien.

Daarnaast is de kerk ook bereikbaar met het openbaar vervoer, er zijn bushaltes op wandelafstand ((270m – Moorsele Standbeeld – Lijn 50a Kortrijk - Heule - Gullegem - Moorsele - Ledegem + Lijn 50b Wevelgem - Moorsele - Gullegem - Heule - Kortrijk).

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.5. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.5. Sint-Amandus in Gullegem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.1. Identificatie

Kerk Sint-Amandus

Dorpsplein 1+

8560 Gullegem

West-Vlaanderen

Bisdom: Brugge

Dekenaat: Dekening Menen

Parochie: Sint-Amandus

Eigenaar: Gemeente Wevelgem

Beschermingsstatus: Niet beschermd

Zie volgende link: http://www.odis.be/lnk/OB_2154

2.5.2. Cultuurhistorische waarde gebouw

Erfgoedwaarde volgens de inventaris van het onroerend erfgoed.

➔ is vastgesteld als **bouwkundig erfgoed** *Parochiekerk Sint-Amandus*
Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009. ([Vaststellingsbesluit](#))

Stijl [neogotiek](#)

Datering [eerste kwart 17de eeuw, tweede kwart 19de eeuw, vierde kwart 18de eeuw, na WO II](#)

Beschrijving

Georiënteerd neogotisch bedehuis met basilicale opstand omgeven door struikgewas. Ten noorden van de kerk parking. De zuidelijke gevelwand wordt gemarkeerd door verscheidene oude grafstenen en -monumenten van

het oude kerkhof. De westgevel van de zuidelijke beuk met grafsteen van Charles Vander Stichele en echtgenote en kinderen (o.a. Alphons Vander Stichele), een familie die een belangrijke rol heeft gespeeld in de geschiedenis van Gullegem.

Zuidelijke zijbeuk, tussen travee één en twee, gemarkeerd door Christus aan het kruis onder houten afdakje. In de 15de en 16de eeuw was de kerk een belangrijk bedevaartsoord voor O.-L.-Vrouw.

Reeds in 1105 is er sprake van een kerk, het patronaatsrecht is dan in handen van abdijs van St.-Maarten (Doornik).

1469: werken aan de toren.

1581: het koor wordt beschadigd door de geuzen.

Ca. 1618: bouw van de laatgotische driebeukige hallenkerk met centrale achzijdige toren, cf. cartularium van de Guldenbergabdij.

1665: herstel van het dak.

1787: ingrijpende verbouwwerken aan de kerk: aan de westzijde wordt een nieuw koor gebouwd met halfronde absis, nieuwe ingang ter hoogte van de toren, oude koor wordt verbouwd tot portaal.

1788: bouw nieuw portaal.

1794: interieur van de kerk wordt beschadigd, o.m. altaar en tabernakel worden vernield door Franse troepen.

1795: een deel van het dak wordt vernield door storm.

1823-1833: herstellen van het dak.

1849: tweede ingrijpende verbouwwingsfase naar plannen van architect P.N. Croquison (Kortrijk). De drie beuken worden 17 meter verlengd, de toren en het oude koor worden afgebroken en er wordt een nieuwe toren opgetrokken. Opvallend was het niveauverschil tussen de daken van de oude kerk en het nieuwe deel.

1957: het oude dak en het dak van 1849 worden op dezelfde hoogte gebracht.

Driebeukig bedehuis met bijna volledig ingebouwde westtoren. Schip van acht traveeën; zijbeuken met rechte sluiting; hoofdkoor met absis.

Baksteenbouw onder leien zadeldak. Plint van Atrechtse zandsteen.

Westtoren van vier bouwlagen onder ingesnoerde naaldspits. Na de tweede bouwlaag vierkante basis overgaand in twee octogonale bouwlagen met tweeledige galmgaten op afzaten. Geprofileerd arduinen spitsboogportaal met erboven spitsboogvenster met neogotisch tracerwerk. Aanleunende zijgevels doorbroken door neogotische spitsboogvensters met tracerwerk en onder driuiplijst. Zijgevels geritmeerd door versneden steunberen en geprofileerde spitsboogvensters op afzaten.

Ten zuiden later toegevoegd portaal onder zadeldakje en oude deuropening in natuurstenen omlijsting (travee zes).

Bepoeterd en beschilderd interieur. Neoclassicistisch getint schip geritmeerd door rondbogige scheibogen rustend op arduinen zuilen deels 18de-eeuws. Hoofdbeuk overwelfd door tongewelf met gordelbogen.

Zijbeuken met vlakke overwelfing. Schip met cementtegelvloer en koor met natuurstenen vloerbekleding.

Mobilair.

Schilderijen: "kruisafneming" uit de 18de eeuw kopie naar P.P. Rubens; "Marteldood van H. Erasmus" 18de-eeuws; "Doopsel van Christus" laatste kwart van de 18de eeuw; "Aanbidding der herders" uit de 18de eeuw; "O.L.Vrouw met Kind schenkt de rozenkrans aan de H. Dominicus Gusman", 19de-eeuws.

Hoofdaltaar van 1907 naar ontwerp van R. Lemahieu en uitgevoerd door atelier Lelan-Declercq (Kortrijk), retabel met voorstelling van Calvarie geflankeerd door de Vermenigvuldiging van broden en het Laatste Avondmaal. Neogotisch zuidelijk zij-altaar met retabel met Heilige Sint-Amandus (patroonheilige) naar ontwerp van J.B. (de) Bethune. Neogotisch noordelijk zij-altaar gewijd aan O.L.Vrouw. Laat neogotisch koorgestoelte.

Preekstoel van ca. 1750 en hersteld in 1846, de kuip wordt gedragen door de vier evangelisten, op de kuip cartouches met de bustes van de vier westerse kerkvaders, onder het klankbord bazuinschallende engelen.

Twee biechtstoelen: noordelijke zijbeuk 17de-eeuwse biechtstoel hersteld in de 19de eeuw, met op de stijlen

bustes die respectievelijk Berouw, Belijdenis, Vergiffenis en Boetvaardigheid voorstellen; zuidelijke beuk 18de-eeuwse classicistische biechtstoel. 19de-eeuwse en vroeg 20ste-eeuwse glasramen.

ARCHIEF VIOE, PLANNENFONDS KCML, Provincie West-Vlaanderen, Gullegem, parochiekerk Sint-Amandus.

ROOSE-MEIER B., VERSCHRAEGEN H., Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen, Provincie West-Vlaanderen, Kanton Kortrijk I, Brussel, 1981, p. 15-17.

DESPRIET P., De Sint-Maartenskerk van Gullegem, in De Zuidwestvlaamse parochiekerken, een duizendjarige geschiedenis, Kortrijk, 1982, p. 110-115.

Orgel

Voorgeschiedenis

Vóór 1905 was reeds een orgel aanwezig; de orgelkast ervan zou dateren van 1828.

Huidig instrument

In 1905 bouwde P. Schyven (Brussel-Elsene) een nieuw instrument in de oude orgelkast, doch het front werd gevuld met nieuwe sierpijpen. De oude frontpijpen werden als oud lood verkocht.

In 1924 werd een electro-ventilator geïnstalleerd door Fr. Schyven. In 1932 werd het instrument omgebouwd naar pneumatische tractuur door J. Anneessens (Menen); deze bouwer plaatste ook een nieuwe electro-ventilator (wegens omschakeling naar wisselstroom?). In 1992 had een grondige ombouw plaats door 'Loncke Orgelbouw' (Zarren).

In 2001 werd het orgel totaal gerenoveerd door J. Lapon (Diksmuide).

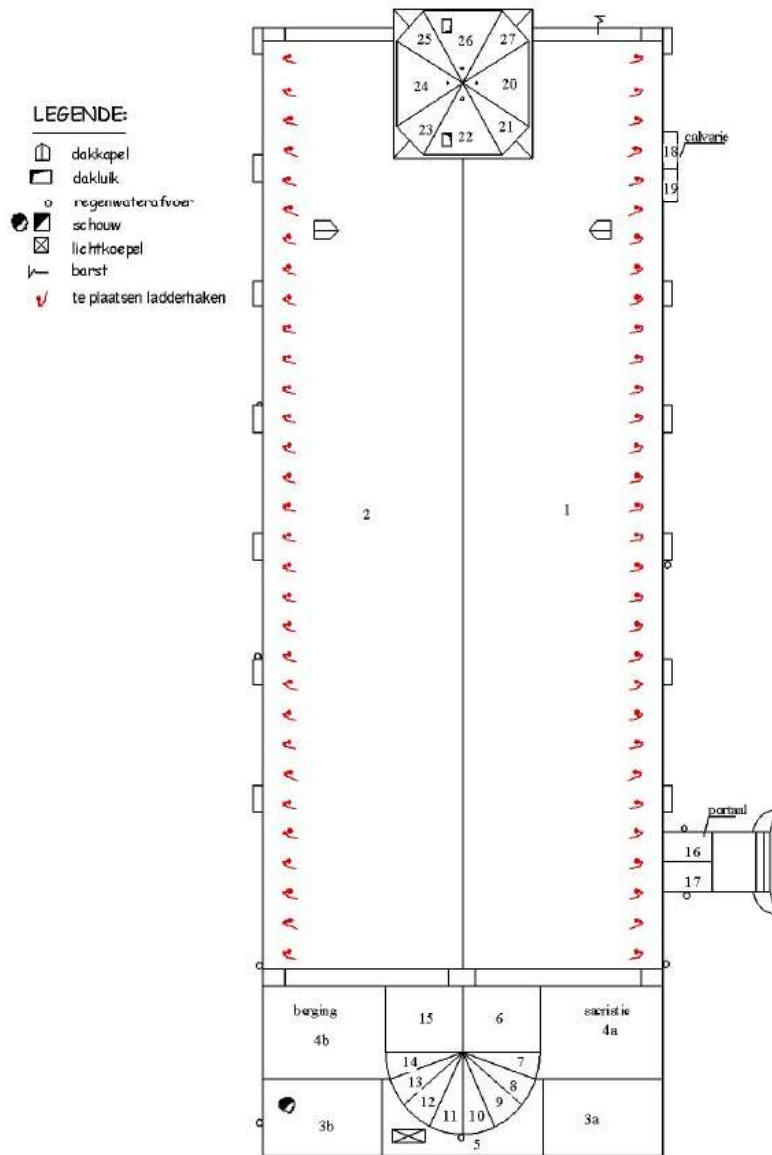
Bron:

De Gunsch A. & De Leeuw S. met medewerking van Scheir O. 2005: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Wevelgem, Deelgemeenten Wevelgem, Gullegem en Moorsele*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL15, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: De Gunsch, Ann & De Leeuw, Sofie

2.5.3. Beschrijving gebouw

2.53.1 Basis

2.5.3.2 Voorzieningen

Sanitair	1 toilet aanwezig, niet gescheiden.
Verwarming	Verwarming door middel van een gasgestookte ketel. Ruimtes verwarmd met lucht.
Verlichting	Verlichting bedienbaar vanuit sacristie. Hoofdruimte in verschillende standen te verlichten (hoofdverlichting, wandverlichting, altaar, ...)
Keukenvoorzieningen	Neen
Audiosysteem	Aanwezig
Beeldscherm(en)	Aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is rolstoeltoegankelijk
Gsm-operatoren	Ja

2.5.3.3 Bouwfysische toestand

Uit het rapport van monumentenwacht is af te leiden dat de kerk in een goede staat verkeerd. Een aantal kleine aanbevelingen worden gegeven voor de goede instandhouding van het monument. Het rapport, opgemaakt door Monumentenwacht, is toegevoegd als bijlage 4.

2.5.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk Sint-Amandus is gelegen in het centrum van de deelgemeente Gullegem, vlak nabij OC De Cerf. De kerk is vlot bereikbaar te voet, met de fiets of met de auto. Nabij de kerk is er een parking, zo wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid.

Daarnaast is de kerk ook bereikbaar met het openbaar vervoer, er zijn bushaltes op wandelafstand (Halte Gullegem Plaats - Lijn 50a Kortrijk - Heule - Gullegem - Moorsele - Ledegem + Lijn 50b Wevelgem - Moorsele - Gullegem - Heule - Kortrijk).

In 2025 starten de werken in het kader van de centrumvernieuwing in Gullegem. Dit project omvat een heel aantal werken aan het openbaar domein. De omgeving van de kerk wordt dus volledig heraangelegd. Daarnaast is er binnen het project ook de bouw van een nieuw ontmoetingscentrum voorzien.

Als voorbereiding voor de bouw van een nieuw ontmoetingscentrum, is er afgebakend welke functies een plaats zouden krijgen in dit nieuwe gebouw. Naar analogie met OC De Stekke in Moorsele is ook de piste voor integratie van dienst Burgerzaken en bibliotheek in het nieuw ontmoetingscentrum onderzocht. Van hieruit werd de piste geformuleerd dat deze functies ook in de Sint-Amanduskerk konden ondergebracht worden. In de haalbaarheidsstudie die uitgevoerd werd voor de Sint-Amanduskerk (zie supra) werd dit dan ook verder onderzocht en voorgesteld in het slotscenario.

2.5.5. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.6. Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel in Gullegem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.6.1. Identificatie

Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel
Zevenkaven 15
8560 Gullegem

Eigenaar: kerkfabriek Sint-Amandus

Beschermingsstatus: Beschermd monument sedert 3 juni 2005

Zie volgende link: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/74735>

2.6.2. Cultuurhistorische waarde gebouw

Erfgoedwaarde volgens de inventaris van het onroerend erfgoed.

- ➔ is vastgesteld als **bouwkundig erfgoed** *Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel*
Deze vaststelling is geldig sinds *05-10-2009*. (Vaststellingsbesluit)
- ➔ is beschermd als monument *Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel*
Deze bescherming is geldig sinds *03-06-2005*.

Typologie	bedevaartkapellen
Stijl	neogotiek
Datering	vierde kwart 19de eeuw

Beschrijving

Beschermde als monument bij M.B. van 3 juni 2005. Typisch bedehuisje met neogotische inslag, opgetrokken in 1876 zie medaillon met inscriptie ANNO - S.M.R. 1876.

Volgens de kadastrale gegevens wordt de kapel opgericht door onderwijzeres Barbara Simoens. Volgens de literatuur zou de kapel opgericht zijn door Edmond Goethals. Tijdens de bevrijding van Gullegem op 15 oktober 1918 wordt de voortuin van de kapel ingericht als Engels kerkhof. Na de wapenstilstand worden de graven overgebracht naar het Dadizele New British Cemetery. Circa 1950 krijgt de kapel een opknapbeurt waarbij het interieur opnieuw geschilderd en de deur vernieuwd wordt. In de jaren 1980 wordt de kapel opnieuw opgefrist. In 1991 wordt de deur volledig vernieuwd. Tot de jaren 1990 wordt in oktober jaarlijks een bedevaart gehouden van de parochiekerk naar de kapel.

Dieper in gelegen kapel aan de straat afgezet door gecementeerd muurtje met ijzeren hek, waartussen ijzeren poort. Paadje geflankeerd door voortuintje met sierplanten. Vrij monumentale wegkapel op rechthoekige plattegrond met driezijdige koorafsluiting. Kunstleien zadeldak bekroond door klokkentorentje met houten lantaarn. Leien spits bekroond door kruis. Beraapte puntgevel met spitsboogportaal waarboven spitsbogig casement met opschrift "O.L.V. VAN LOURDES BID VOOR ONS". Vleugel deur met bovenlicht met drielobben van 1991. Bakstenen zijgevels geritmeerd door twee spitsboogvensters met gekleurd glas in lood. Lisenen verbonden door fries.

Bepoeterd en beschilderd *interieur*, overwelfd door tongewelf met gordelbogen uitlopend op collonetten met verguld kapiteel. In oorsprong gewelf beschilderd met goudkleurige sterren (verdwenen circa 1950). Lambrisering van imitatie-hout van circa 1950. Altaar met Lourdesgrot met Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesbeeld. Naast dit beeld ook nog verschillende beelden van heiligen onder meer Heilig Hartbeeld. Eenvoudige neogotische communiebank met spitsboogarcade.

KADASTERARCHIEF WEST-VLAANDEREN TE BRUGGE, 207: Mutatieschetsen, Gullegem, 1877/8.
KADASTERARCHIEF WEST-VLAANDEREN TE BRUGGE, 208: Aanwijzende tabel, Gullegem, artikelnr. 645.
VANDER STICHELE P., *Het kapelleke van Lourdes te Gullegem*, in 't *Meiboompje*, nr. 1, jg. 11, 1994, p. 5-12.

Bron: De Gunsch A. & De Leeuw S. met medewerking van Scheir O. 2005: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Wevelgem, Deelgemeenten Wevelgem, Gullegem en Moorsele*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVL15, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: De Gunsch, Ann & De Leeuw, Sofie

Datum tekst: 2005

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/74735>

2.6.3. Beschrijving gebouw

2.6.3.1 Basis

De kapel is geen kerkgebouw waar christelijke diensten of vieringen doorgaan, het betreft een kapel dat eerder dienst doet als bedevaartskapel. De kapel is dagelijks geopend.

2.6.3.2 Voorzieningen

Sanitair	Neen
Verwarming	Er is geen verwarmingsinstallatie in de kapel.
Verlichting	Eenvoudige verlichting.
Aanwezig meubilair	In de kapel zijn stoelen aanwezig, verplaatsbaar.
Andere opmerkingen	De burens zorgen dagelijks voor het openen en afsluiten van de kapel.

2.6.4. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel is gelegen net buiten het centrum van de deelgemeente Gullegem, in een woonwijk. De kapel is vlot bereikbaar te voet, met de fiets of met de auto. Ook wie op het openbaar vervoer aangewezen is, kan de kerk bereiken. Er is een bushalte op 500 meter, Halte Gullegem Plaats die bediend wordt door Lijn 50a Kortrijk - Heule - Gullegem - Moorsele - Ledegem + Lijn 50b Wevelgem - Moorsele - Gullegem - Heule - Kortrijk.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

3. Toekomstvisie

De toekomst van onze kerkgebouwen

Vooraleer over te gaan tot de toekomstvisie voor Wevelgem dienen een aantal begrippen te worden verklaard.

Een aantal richtlijnen en definities die door de Vlaamse bisschoppen werden meegegeven:

Valorisatie

Valorisatie heeft betrekking op initiatieven die, met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk, de betekenis van het kerkgebouw in al zijn aspecten kunnen versterken en bevorderen (religieuze en culturele, historische en kunsthistorische, architecturale en landschappelijke aspecten). Dit kan bijvoorbeeld een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, conferenties of tijdelijke tentoonstellingen zijn.

Medegebruik

Medegebruik is de terbeschikkingstelling van het kerkgebouw voor religieuze activiteiten van andere katholieke of christelijke geloofsgemeenschappen.

Nevenbestemming

Wanneer een parochiekerk nog wel voor religieuze activiteiten gebruikt wordt, maar te groot is voor de plaatselijke geloofsgemeenschap, kan men een nevenbestemming overwegen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een multifunctioneel gebruik en een gedeeld gebruik.

Multifunctioneel gebruik

Multifunctioneel gebruik is een nevenbestemming in de tijd. Het kerkgebouw kan in dit geval occasioneel, buiten de uren van de religieuze activiteiten, voor andere doeleinden of door andere instanties gebruikt worden.

Gedeeld gebruik

Gedeeld gebruik is een nevenbestemming in de ruimte. Het kerkgebouw wordt architecturaal zodanig heringericht dat er een nieuwe en kleinere liturgische ruimte ontstaat, met daarnaast ruimte voor één of meerdere lokalen die, op een permanente basis, een andere bestemming kunnen krijgen. Een gedeeld gebruik veronderstelt dus dat de liturgische ruimte en de andere ruimten bouwkundig volledig van elkaar gescheiden zijn, zodat een gedeeld gebruik mogelijk wordt, zonder dat de afzonderlijke activiteiten elkaar hinderen of doorkruisen.

Herbestemming

Wanneer een parochiekerk niet meer voor religieuze activiteiten in aanmerking komt, kan zij definitief aan de eredienst onttrokken worden en een nieuwe functie krijgen. Daarvoor moet de voorgeschreven kerkrechtelijke procedure gevolgd worden. Alleen de bisschop kan beslissen om een parochiekerk definitief aan de eredienst te onttrekken.

Onderstaand wordt er per kerk een overzicht gegeven van de evolutie van de toekomstvisies van bij de start in 2017 tot de herziening in 2022.

	Sint-Hilarius		Onbevlekt Hart van Maria		Sint-Martinus en Sint-Christoffel		Sint-Amandus	
	KT	LT	KT	LT	KT	LT	KT	LT
2017	Valorisatie	Neven-bestemming bij opportuniteit	Valorisatie, neven-bestemming bij opportuniteit	Valorisatie, neven-bestemming bij opportuniteit	Valorisatie	Valorisatie, neven-bestemming bij opportuniteit	Valorisatie	Valorisatie, neven-bestemming bij opportuniteit
2022	Valorisatie, voorbereiden neven-bestemming	Neven-bestemming in de tijd	Neven-bestemming in de tijd	Neven-bestemming in de tijd en ruimte	Valorisatie	Valorisatie, neven-bestemming bij opportuniteit	Valorisatie	Neven-bestemming in de tijd en ruimte

De bovenstaande tabel toont dat de opmaak van het eerste kerkenbeleidsplan inderdaad kan gezien worden als de start van een nieuwe visie op het gebruik van de kerken in Wevelgem. De insteken vanuit de klankbordgroep en de reacties op het participatieplatform leidden tot het besef dat er binnen Wevelgem initiatief kon genomen worden en dat de kerk meer kon betekenen dan enkel en alleen een plek waar de erediensten plaatsvinden.

Tijdens het traject dat gelopen werd in functie van de opmaak van het initiële kerkenbeleidsplan, werd de dialoog tussen de kerkfabrieken en het gemeentebestuur in grote mate versterkt. Dit vormde de basis om al een aantal samenwerkingsverbanden tussen de kerkfabrieken en het Cultuurcentrum of het team Jeugd op te zetten. Zo werd er bijvoorbeeld in de Sint-Theresiakerk een blokruimte ingericht voor studenten omdat de gemeentelijke accommodatie gebruikt werd als vaccinatiecentrum. De Wijnbergkerk biedt omwille van de goede akoestiek heel wat opportuniteiten voor culturele voorstellingen. De afgelopen jaren werd de locatie dan ook stevast meegenomen als mogelijkheid bij de programmering. Het Wevelgems Harmonieorkest en haar jeugdorkest C-Barré vonden ondertussen hun vaste repetitiestek in de Wijnbergkerk, net zoals het popkoor Echo. We stellen vast dat de initiatieven zowel door de organisatoren als door het publiek goed worden gesmaakt.

De constructieve houding van alle actoren en de bereidheid en overtuiging dat een kerkgebouw voor andere doeleinden kan worden gebruikt, leidde ook tot samenwerking tussen gemeente en diverse kerkraden bij de mogelijkheid voor het uitvoeren van de verschillende haalbaarheidsonderzoeken in de periode 2020 – 2021 voor 4 kerken in Wevelgem. Zoals hierboven reeds aangegeven, leidde het haalbaarheidsonderzoek voor de kerk Sint-Theresia uiteindelijk tot een scenario van herbesteding.

Een tweede samenwerking die gepland staat, kadert binnen de centrumvernieuwing van Gullegem (zie supra). In het haalbaarheidsonderzoek dat uitgevoerd werd voor de kerk Sint-Amandus in Gullegem is er een slotscenario ontwikkeld waardoor er een aantal publieke functies zoals dienst Burgerzaken, bibliotheek, wijkpolitie, ... hun plek zullen vinden in de kerk. Deze samenwerking zal de komende jaren nog verder geconcretiseerd moeten worden.

Naast de bereidheid en de overtuiging dat een kerkgebouw voor andere doeleinden kan worden gebruikt, is ook de huidige, aanwezige infrastructuur op het grondgebied een belangrijk gegeven in dit verhaal.

De gemeente beschikt vandaag al over een ruim aanbod aan infrastructurele voorzieningen waar verenigingen terecht kunnen en evenementen of activiteiten kunnen plaatsvinden. Er zal de komende jaren dus ook verder nagedacht moeten worden voor welke evenementen en/of activiteiten de kerkgebouwen aansluitend op de gemeentelijke infrastructuur kunnen gebruikt worden. Daarnaast zal het belangrijk zijn om verder afspraken te maken over het gebruik van deze locaties. De gemeente heeft een heel aantal gebruikersreglementen en tariefbepalingen. Deze kunnen als inspiratie gebruikt worden en een basis vormen voor de diverse kerkraden om voor de verschillende locaties dergelijke reglementering verder op te maken. Heel wat praktische kanten die valorisatie of nevenbestemming met zich meebrengen, dienen dus verder ontwikkeld te worden. Dit gaat van sleutelbeheer van de kerk, over energiegebruik bij gedeeltelijk gebruik tot schoonmaak, verzekeringen, ...

De staat van de infrastructuur is een ander gegeven waar rekening mee moet gehouden worden. Op vandaag zijn er twee belangrijke restauratieprojecten bezig voor de kerk Onbevlekt Hart van Maria te Wevelgem en de Sint-Martinus en Sint-Christoffel kerk te Moorseele. De daken van beide kerken moeten worden aangepakt. Daarnaast wordt ook de gevel van de Sint-Martinus en Sint-Christoffelkerk gerenoveerd. Dit zijn structurele werken die de toekomst van de kerkgebouwen extra valoriseren.

Daarnaast zijn de toekomstvisies ook een toetssteen voor toekomstige investeringen. Bij de opmaak van de investeringsplannen voor de diverse kerken is het intussen logisch dat voorgestelde ingrepen in lijn liggen met de toekomstvisie. Zo kan er vermeden worden dat er beslissingen worden genomen en investeringen worden gedaan die met het oog op latere neven- of herbestemming minder nuttig zouden blijken. Tegelijk moet er bij nieuw gebruik ook nagegaan worden of hier infrastructurele/structurele ingrepen nuttig/ wenselijk/ noodzakelijk zijn.

Eén van de grootste struikelblokken om nog meer te organiseren of te huisvesten in de kerkgebouwen is het gebrek aan faciliteiten. De kerkgebouwen zijn initieel immers niet ontworpen om gebruikt te worden voor een verscheidenheid aan activiteiten. Zo zijn er weinig tot geen sanitaire voorzieningen op vandaag in de kerkgebouwen. Ook is er weinig tot geen mogelijkheid om eten/drank te voorzien naar aanleiding van een activiteit. Een minimale keukenuitrusting ontbreekt. Een gedeeld gebruik veronderstelt ook dat er voldoende opbergruimte beschikbaar is. Ook de verwarming is in de meeste kerkgebouwen een uitdaging. De installaties zijn ten eerste nog niet gemoderniseerd en daarbij komt de uitdaging rond fossielvrij verwarmen. Maar ook het slim verwarmen van dergelijke grote ruimtes is geen sinecure. Hiervoor moet nagegaan worden of het mogelijk is om bijvoorbeeld een kerkgebouw in verschillende gedeelten te verwarmen, ...

Er zijn echter ook wel een aantal financiële hefboomen voorzien die dergelijke investeringen faciliteren. In het bijzonder is er voor 2025 een provinciale subsidie ter ondersteuning van aanpassingen aan kerkgebouwen in West-Vlaanderen voor multifunctioneel gebruik. Met deze subsidie wil de Provincie kleine materiële ingrepen in een kerkgebouw begeleiden en ondersteunen zodat andere activiteiten dan gebruik voor de eredienst er op een kwalitatieve manier kunnen plaatsvinden. In samenspraak met het centraal kerkbestuur is een eerste dossier ingediend voor de kerk Onbevlekt Hart van Maria op de Wijnberg. Zoals aangegeven wordt dit gebouw momenteel al gebruikt door twee muziekverenigingen en een koor als repetitieruimte. Met een aantal ingrepen inzake sanitair, elektriciteit, verwarming en berging kan de nevenbestemming in de tijd van het kerkgebouw op een goede manier gefaciliteerd worden.

Ook andere kerkbesturen zijn vragende partij om met een aantal kleinere ingrepen het alternatief gebruik van hun kerkgebouw te vergroten. Er wordt dus gehoopt dat het subsidiereglement verder zal lopen de komende jaren en dat er bijkomende subsidieaanvragen opgemaakt kunnen worden.

Korte termijn

- Verdere valorisatie pastoraal
- Nevenbestemming in de tijd:
 - Openheid en bespreekbaarheid creëren
 - Bewustmaking en actieve bekendmaking van de kerkgebouwen als locatie voor evenementen, activiteiten, tentoonstellingen, verenigingen e.a.
- Structurele/infrastructurale/technische aanpassingen in het kader van nevenbestemming evalueren en realiseren. Daarbij wordt steeds rekening gehouden met de gevoerde haalbaarheidsonderzoeken en worden de investeringen hieraan getoetst.

Nieuw pastoraal plan en het effect op de toekomstvisie op middellange termijn (2027 – 2030)

Het huidige pastoraal plan is opgemaakt eind 2024. Met het vertrek van één van de priesters begin 2025 werd het actueel gebruik van de kerkgebouwen voor de liturgie opnieuw aangepast. Het aantal vieringen per maand vermindert.

Daarnaast worden er op vandaag dakwerken uitgevoerd aan de kerk Onbevlekt Hart van Maria. Daardoor zijn er momenteel geen vieringen mogelijk in het kerkgebouw. De vieringen zullen pas hervat kunnen worden eind 2025.

De pastorale eenheid engageert zich om in 2026 een nieuw pastoraal plan op te maken, waarvoor een evaluatie van het actueel gebruik de basis zal vormen. Het debat over het aanduiden van een hoofdkerk en lokale kerken zal dan ook opnieuw gevoerd worden.

Het proces dat gelopen zal worden door de pastorale eenheid in 2026, zal dan mee de basis vormen voor een nieuwe actualisatie van het kerkenbeleidsplan. Op dat moment zullen er gerichtere keuzes gemaakt worden over de toekomstvisie voor de diverse kerkgebouwen in Wevelgem op middellange en lange termijn.

Parallel met de oefening rond het kerkenbeleidsplan is er inderdaad ook de opmaak van de nieuwe meerjarenplannen voor de kerkfabrieken. Ook hier werden in een eerste vergadering een aantal richtlijnen afgesproken. De opmaak van een nieuw pastoraal plan in 2026 en de daarbij horende keuzes zullen ook hun invloed hebben op de budgetten van de kerkfabrieken, gelet op de keuzes inzake liturgie enerzijds en het intensiveren van het nevengebruik anderzijds. Er zijn op vandaag dus al afspraken gemaakt om de meerjarenplannen van de verschillende kerkfabrieken aan te passen na de opmaak van het gewijzigd kerkenbeleidsplan in 2026.

Samenvatting van de genomen opties per kerkgebouw:

Kerkgebouw	Korte termijn (tot 2027)	Middellange termijn (na 2027* en 2030)
Sint Hilarius	Valorisatie, nevenbestemming in de tijd	Nevenbestemming in de tijd en ruimte
Onbevlekt Hart van Maria	Valorisatie, nevenbestemming in de tijd	Nevenbestemming in de tijd en ruimte
Sint-Martinus en Sint-Christoffel	Valorisatie, nevenbestemming in de tijd	Nevenbestemming in de tijd en ruimte
Sint-Amandus	Valorisatie, nevenbestemming in de tijd	Nevenbestemming in de tijd en ruimte
Onze-Lieve-Vrouw ter Biest kapel ➤ ongewijzigd	Geen wijziging van de bestemming	Geen wijziging van de bestemming
Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel ➤ ongewijzigd	Geen wijziging van de bestemming	Geen wijziging van de bestemming

* Nevenbestemming in ruimte in functie van maatschappelijke vragen, rekening houdend met de keuzes van het pastoraal plan.